

להתפלל על רוחניות של אחר

בראשית כ"ז

(א) וַיְהִי כִּי־זָקַן יַצְחָק וַתִּכְהַן עֵינָיו מֵרָאֹת וַיִּקְרָא אֶת־עֶשָׂו בְּנֵו הַגָּדֹל לַיְאֹמֶר אֵלָיו בְּנֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִי:

אור החיים בראשית כ"ז:א'

בנו הגדול – נתינת טעם למה לא קרא ליעקב, כי זה הבכור, ואולי שלא ידע מהמכר. וטעם יצחק שהיה חפץ לברך עשו הרשע, כי חשב שבאמצעות הברכות יתהפך למדת הטוב ויטיב דרכיו כי הצדיקים יכאבו בעשות בניהם רשע והיה משתדל עמו להטיב, ואפשר שהיה מועיל, ותמצא שאמרו ז"ל (ב"ר פ"פ) כי נענש יעקב שמנע דינה מעשו שאפשר שהיתה מחזירתו למוטב, הרי שאפשר לו לחזור למוטב.

מסכת ברכות י'

הנהו בריוני דהוו בשבבותיה דרבי מאיר והוו קא מצערו ליה טובא, הוה קא בעי רבי מאיר רחמי עלויהו כי היכי דלימותו. אמרה ליה ברוריא דביתהו: מאי דעתך? - משום דכתיב: "יתמו חטאים," מי כתיב חוטאים? חטאים כתיב! ועוד, שפיל לסיפיה דקרא: "ורשעים עוד אינם," כיון דיתמו חטאים - ורשעים עוד אינם? אלא, בעי רחמי עלויהו דלהדרו בתשובה - ורשעים עוד אינם. בעא רחמי עלויהו והדרו בתשובה.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות שם

יש לעיין בזה דודאי באדם המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה נחא דאע"ג דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים הרי אמרו (מכות י') "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו" "והרוצה לטהר מסייעין לו (יומא לט:)" וזה המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה ה"ז בכלל הרוצה לטהר כו'. אבל לבקש רחמים על חברו להחזירו בתשובה קשה מה יועיל בקשתו הא אמרי' (לקמן לג) הכל בידי שמים כו' ושאלנו מתפללים והחזירנו בתשובה שלימה כו' ל"ק כ"כ כיון שהוא כולל את עצמו ויש לישוב וק"ל:

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן מ אות יג (אגרת להרה"ג אפרים גרינבלאט)

בתפלת ברוריא שישבו הרשעים בתשובה ומה שתירץ כתר"ה על תפלת ברוריא על הרשעים שישבו בתשובה שהקשה מהרש"א בברכות דף י' בח"א הא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים דאולי ע"י תפלת האדם אין זה נקרא ביד"ש, הנה הוא דוחק גדול ולא מסתבר זה כלל דהא התפללה שהשי"ת יעשה שישבו בתשובה וזה הא תמוה מאחר דהוא בידי אדם, אבל צריך לומר שהתפלה היתה שלא יהא להם נסיונות וממילא ישובו שלא היו חוטאים אלא מחוסר פרנסה וכדומה, וגם שייך להתפלל שהשי"ת יזמין להם שישמעו דברי מוסר מאנשים צדיקים וישבו עי"ז בתשובה וזה יותר נכון.

חזון איש אורח חיים (סוף)

אבל האדם רשאי להכריח את רעהו לעבודתו ית' בין בכפיה בין בפיתוי ולא הוי ביטול הבחירה, כיון דהמעשה עושה בבחירה וכל ישראל כאיש אחד והיינו מי יתן שיהיה בין צדיקי הדור משתדלים לקרב לב כל העם לעבודתו ית'. אבל המקום ב"ה אינו נותן בלבם את הקירוב, דא"כ לא יתיחס הדבר לברואיו. אמנם אם יש מתפלל לפניו ית' על הקירוב ותפלתו נשמעת, (ו)מתייחס הקירוב שעושה הקב"ה לברואיו, כיון שנעשה ע"י תפלת נברא.

מסכת סוטה דף י"ד.

דרש רבי שמלאי... אלא כך אמר משה: הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי; אמר לו הקב"ה: כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם, שנאמר: "לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע," ... "ולפושעים יפגיע" - שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה, ואין פגיעה אלא תפלה

שו"ת מעיל צדקה סימן ז

שאלה. בעיר אزمיר יצא אחד מדתו לדת אחר ולקח ג"כ עמו בנו קטן ונסתפקו שם אם רשאים אחרים להתפלל עליו שיחזורו השם לעבודתו ויתן בלבו לשום בתשובה שלימה עד שלא נודע אם היוצא הוא פותח פתח או הרהור תשובה בלבו או לא.

תשובה. צריכין אנו לעמוד בדיון זה על שני ספיקות אם יאסר להתפלל כזה דמחזי כתפילת שוא לפי שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שמסרו השם לבחירת האנושי למען יהיה שכר ועונש בעולם. וספק השני משום דה"ל כמו כבשי דרחמנא ואם לפניו הגון הוא להשיבהו ישיבנו השם ואם לאו לאו כיון דלא יגיע להתפלל בזה שום תועלת כ"א למען כבוד שמוית' א"כ אשר לפניו הגון הוא יעשה כרצונו,...

ונ"ל בישבו כי וודאי כתבנו דלפעמים הקב"ה מטה הלבבות לאיזה הסיבה שיעלה ברצונו א"כ גם כאן היה מקום להתפלל עליהו דלהדרי כי היכא דלא לצעריני' ובזה יש מקו' לתפילתו של ר"מ שיחזירם השם למען לא יצערו אותו עוד לכן בתחילה אמרה שיסיר מהן יצה"ר אולי רק בעון זה כי היכי דלא לצערינהו...

...הרי נראה מכל הליון דאין להתפלל על הרשעים אשר עומדים במרדם שיחזירם השם...

אכן בנדון שלפנינו בשביל אותו התינוק שנשבה עמו רשאין להתפלל ג"כ עליו דהרי משום צער הגוף מתפללים בעד חברו ק"ו לשכינה וא"כ מעתה שהו' תינוק אנחנו אביהם של יתו' ומוטל עלינו וע"ז נאמר פתח פיך לאלם ובהיו' שאין תקוה אם לא ע"י חזרת אביו כנודע ע"כ יש מקו' להתפלל גם בעד אביו כדי שלא יטמע ביניהם ואפשר אם יש לזה התינוק פתח תקוה אחרת יש מקום לתפילה לאותו פתח ולא על זה.

ספר חסידים (מרגליות) סימן עו

אל תעניש ישראל ואל תקללו אך התפלל עליו שישלים הקב"ה לבו ויחזירהו למוטב ואל תמסור עליו דין לאמר הצור ינקמני מידו וישוב לעושה הרע כרעתו כי כל המוסר דין על חברו באה מדת הדין לפני הקב"ה ואומרת רבש"ע לזה תעשה דין ראוי הוא שתענישו על כך וכך